

میراث امپراتوری

صادق ملکی

کارشناس روابط بین‌الملل

■ مجلس فرانسه لایحه مجازات انکار کشتار ارامنه به دست ترکان عثمانی را به تصویب رساند. از این پس انکارکنندگان این واقعه در این کشور به یک سال زندان یا پرداخت ۴۵هزار یورو محکوم خواهند شد. ترکیه وارث امپراتوری عثمانی است و همچنان با میراث‌های باقیمانده از آن، از جمله کشتار ارامنه دست به گریبان است. اگرچه آثارک با اقدامات رادیکالی چون تغییر رسم‌الخط عربی به خط لاتین، تلاش کرد از این میراث دور شود، اما جمهوری تازه‌تأسیسی که بر خرابه‌های عثمانی بنا شده بود، در بسیاری از مسایل میراث‌دار آن شد. کشتار ارامنه توسط ترکان جوان که هریک از ترک‌ها و ارامنه تفسیر خاص خویش را از آن دارند، از جمله تبلورهای این میراث ماندگار است. ارامنه ادعا دارند باهدف یکدست کردن امپراتوری عثمانی، یک‌نومین میلیون ارمنی توسط ترک‌ها با طرحی برنامه‌ریزی‌شده کشتار شدند تا تراژدی بزرگ و اولین نسل‌کشی قرن بیستم رخ دهد. ترک‌هائیز ادعا دارند که ۳۰۰الی ۵۰۰ هزار ارمنی و ترک در نتیجه جنگ داخلی و تبعید کشته شده‌اند که علت آن همکاری ارامنه با روس‌ها علیه ترک‌ها در جنگ جهانی اول بوده است. با اقدام قبلی مجلس فرانسه در سال ۲۰۰۱،۲۰۰۱مبنی بر شناسایی رسمی نسل‌کشی ارامنه توسط ترکان عثمانی و با جرم تلقی کردن انکارکنندگان نسل‌کشی توسط پارلمان این کشور، پاریس به طور روشن نشان داد پس از این نقش کلیدی در تعمیم این سیاست در جهان خواهد داشت. دولت ترکیه پس از این اقدام با فراخوانی سفیر خود به پایتخت و طرح تحریم‌هایی که بیشتر در حوزه سیاسی و نظامی است، مراتب اعتراض خود را به فرانسه نشان داد. عدم شمول این تحریم‌ها به بخش تجاری و اقتصادی، خود محل تعمق است. حجم مبادلات اقتصادی میان فرانسه و ترکیه ۱۴میلیارد دلار است. رهبران ترکیه نیز اظهاراتی تند در این رابطه داشته‌اند. عبدالله گل، رئیس‌جمهور ترکیه این اقدام مجلس فرانسه را بی‌احترامی بسیار بزرگ به ملت ترکیه اعلام کرده است. اردوغان ضمن محکم خواندن این اقدام، ملاحظات انتخاباتی سار کوزی را عامل آن عنوان کرده است. داوود اوغلو نیز بیش از آنکه در قامت وزیر خارجه سخن بگوید به‌مانند یکی لیدر؟! اعلام کرده است که با تصمیم مجلس فرانسه، اروپا به دوران قرون وسطا بازگشته‌ست. سار کوزی با اعلام احترام به نظرات مقامات ترکیه، از ترک‌ها خواسته است که آنان نیز به نظر مقامات فرانسه احترام بگذارند. یکی از نکاتی که بسیاری از سران ترکیه در واکنش به اقدام فرانسه به آن اشاره کرده‌اند، سیاست‌های استعماری فرانسه در شمال آفریقا و خصوصا کشتار این کشور در الجزایر بوده است که حتی بعضا تهدید کرده‌اند که پیگیر طرح آن در مجامع بین‌المللی خواهند بود. به‌نظر می‌رسد این واکنشی چندان حرف‌های از جانب ترک‌هانبوده و می‌تواند به‌طور غیرمستقیم پذیرش موضوع انکارشده توسط ترکیه، محسوب شود. اگرچه آرای ۵۰۰ هزار ارمنی در فرانسه مهم است، اما ملاحظات برخاسته از ارزش‌هایی که پاریس، به‌عنوان فرانسه میراث‌دار آن بوده،مهم‌ترین عامل این اقدام بوده است. در کنار آن رقابت‌های پنهان و آشکار فرانسه و ترکیه در شمال آفریقا و خاورمیانه را که در آن عوامل بین‌المللی نیز دخیل هستند، نباید از نظر دور داشت. واقعیت آن است که روابط ترکیه و فرانسه از این بحران عبور کرده و در گرو شناسایی نسل‌کشی و مجازات انکارکنندگان آن توسط فرانسه نخواهد شد. ترک‌ها در کنار اعتراض‌پذیری که دارند، بیش از همه از قابلیت‌های خود آگاهند و به‌گونه‌ای عمل نخواهند کرد که خود دچار بن‌بست شوند. نگاهی به تحولات یک دهه‌اخیر داخلی و سیاست خارجی ترکیه نشان می‌دهد آنان در شرایط مختلف و خصوصا در بحران‌ها رفتارهای عقلاانه و منافع‌محور از خود نشان داده‌اند. ترکیه در طول سال‌های اخیر در تمام زوایای داخلی و سیاست خارجی اقدام به بازسازی و بازتعریف راهبردها و منافع ساختاری خود کرده‌است. از جمله حوزه‌های این بازتعریفی تغییر نگاه امنیتی به نگاه غیرامنیتی همراه با تعامل در مسایل داخلی و سیاست خارجی بوده است. ترکیه‌ای که نسبت به کشورهای دیگر در خصوص اجازه برای برگزاری سالگرد کشتار ارامنه در ۲۴ آوریل اعتراض می‌کرد، سال گذشته به ارامنه خود در استانبول اجازه داد این مراسم را در کلیسا برگزار کنند. کسانی که از ترکیه شناخت دارند، این اقدام را تحولی بزرگ ارزیابی کردند. در بازتعریفی که ترکیه در حال عبور از آن است، ترک‌های کوهستانی در ترکیه، کرد شدند. با عذرخواهی اردوغان به عنوان نخست‌وزیر ترکیه از کشتار علویان هویت انکارشده، این کشور در درسیم در سال‌های ۱۹۲۵الی ۱۹۲۸، جمهوری بخش سیاهی از تاریخ خویش را پذیرفت. با توجه به این تحولات بنیادی و تاثیرگذار در ترکیه اگر شناسایی کشتار ارامنه و حتی عذرخواهی ترکیه از آنان امروز دور باشد، در آینده امکانی خواهد بود که باید برای آن آماده بود. اگر ترکیه بتواند از این تحولات و خطرات جهان قدرتمندتر و تاثیرگذارتر حاضر خواهد شد. کشتار ارامنه نتیجه نگاه امنیتی بود که جمهوری نیز بر پایه آن بنا شد. اگر در بعد داخلی با شناسایی حقوق کردها و کشتار علویان ترکیه، جمهوری نوین در حال شکل‌گیری و ظهور است، در آینده با شناسایی کشتار ارامنه، چهره جدیدتری از ترکیه در عرصه سیاست خارجی تثبیت و نمایان خواهد شد. نکته: به‌نظر می‌رسد، مناسب بود تهران با توجه به هم‌زمانی تقریبی سفر رئیس‌جمهور ایران به ارمنستان با اقدام پارلمان فرانسه (پروان برملاحظات و پیام‌های آن آگاه بود)، تامل بیشتری را نسبت به تاریخ سفر اعمال می‌کرد.

شرق: جنبش مقاومت اسلامی، «حماس» ضمن ابراز تأسف نسبت به افزایش گسترده قربانیان در سوریه، اعلام کرد از ماه‌ها پیش با نگرانی و اندوه فراوان تحولات حوادث تأسف‌بار در سوریه و کشته‌شدن شمار زیادی از مردم و ریخته‌شدن خون پاک انسان سوری را پیگیری می‌کنیم. به گزارش مرکز اطلاع‌رسانی فلسطین، جنبش حماس با انتشار بیانیه‌ای اعلام کرد: «دست به کار شدیم و همچنان به تلاش‌های خود در جهت کمک به سوریه برای برون‌رفت از بحران سخت کنونی از طریق راه‌حلی سیاسی ادامه می‌دهیم؛ راه‌حلی که به خونریزی در این کشور پایان بخشد و موجب تحقق آرمان‌های این ملت در زمینه اصلاحات، برقراری دموکراسی و حفظ امنیت و آرامش و ثبات آن و تقویت جبهه داخلی شود و آن را در مصاف با چالش‌ها و خطرات خارجی قدرتمندتر کند». در بخش دیگر این بیانیه آمده است: «ما به خاطر افزایش قربانیان و ریخته‌شدن خون پاک سوری‌ها به شدت اندوهناک هستیم و مجددا نگرانی خود را نسبت به روند رخدادهای ناگوار ابراز می‌داریم و امیدواریم و فراتر از آن، خواهان گذار سریع از این بحران از طریق راه‌حلی سیاسی هستیم که موجب توقف ریخته شدن خون سوری‌ها شود و سوریه عزیز را به مرحله نوین انتقال دهد؛ مرحله‌ای که موجب تحقق آرمان خیرخواهانه ملت عزیز سوریه برای کشورشان شود و جبهه داخلی آن

مدل بحرین و یمین برای سوریه

ایلمنا: نماینده روسیه در سازمان ملل متحد می‌گوید مسکو با تغییرات پیشنهادی غرب در پیش‌نویس ارایه شده توسط این کشور درباره بحران سوریه مخالف است. به اعتقاد چور کین گزینهای که می‌توان برای بحران سوریه در نظر گرفت می‌تواند مانند همان چیزی که در تحولات بحرین و یمین رخ داد باشد.

گورباچف: پوتین باید برود

- معترضان به تقلب انتخاباتی در خیابان می‌مانند**

شرق: آخرین رهبر سابق شوروی هم‌زمان با سالگرد فروپاشی اتحاد جماهیر شوروی از ولادیمیر پوتین خواست نامزد انتخابات ریاست‌جمهوری نشود. آخرین رهبر اتحاد جماهیر شوروی سابق با اشاره به ضرورت کنارگیری پوتین گفت: «پوتین باید همان کاری را بکند که ۲۰ من سال پیش انجام دادم. در صورتی که او اکنون از سمتش کناره‌گیری کند، به دلیل کارهای مثبتی که در طول ۱۲ سال حضورش در راس قدرت انجام داده، همواره در یاد مردم خواهد ماند.» به گزارش ایسنا، روز گذشته میخایل گورباچف، از ولادیمیر پوتین نخست‌وزیر این کشور خواست به دنبال شرکت در انتخابات ریاست‌جمهوری برای سومین دوره نباشد. او خطاب به تظاهرات کنندگان و در مصاحبه با رادیویی «مسکو اکو» گفت: «من به ولادیمیر پوتین توصیه می‌کنم همین حالا از کار خود کناره‌گیری کند. او سه دوره در راس قدرت بوده است؛ دو دوره به‌عنوان رئیس‌جمهوری و یک دوره به‌عنوان نخست‌وزیر. گمان می‌کنم همین سه دوره کافی است.» گورباچف همچنین در مورد نتایج انتخابات چهارم دسامبر پارلمانی روسیه تاکید کرد که نتایج آن باید ابطال شود. گورباچف گفت: «نتایج انتخابات نشان‌دهنده عزم و اراده مردم نیست، در نتیجه ماور من بر این است که آنها (رهبران روسیه) تنها می‌توانند یک تصمیم بگیرند و آن لغو نتایج انتخابات و برگزاری انتخابات جدید است.» هم‌زمان از روسیه خبر می‌رسد که معترضان به نتیجه انتخابات روسیه اعلام کرده‌اند تا ابطال انتخابات در خیابان‌ها باقی خواهند ماند. از سوی دیگر منابع خبری روسیه می‌گویند اعتراضات در حال گسترش به سایر شهرهای این کشور است. به گزارش رویترز، ده‌ها هزار نفر از مردم روسیه که از سیاست‌های ولادیمیر پوتین، نخست‌وزیر این کشور به تنگ آمده‌اند، روز شنبه تظاهراتی گسترده در مسکو و سایر شهرهای این کشور دست زدند. آنها متعهد شدند تا زمانی که پوتین از سمت خود کناره‌گیری نکرده است، به تظاهرات خود ادامه خواهند داد و دولت را تحت فشار قرار می‌دهند. تظاهرات کنندگان ضمن اعتراض به تقلب در انتخابات دوما که چهارم دسامبر برگزار شد، شعار «روسیه بدون پوتین» سر دادند. تظاهرات روز شنبه که بزرگ‌ترین تظاهرات از زمان فروپاشی شوروی

مشعل: برخی خانواده‌های اعضای «حماس» از سوریه رفته‌اند

بیانیه «حماس»: ریختن خون سوری‌ها متوقف شود

عکس: Reuters

را در مصاف با چالش‌های خارجی که سوریه را نشانه رفته است، تحکیم بخشد، ما در عین حال، دو انفجار جنایتکارانه دمشق را محکوم می‌کنیم.» همچنین مهر گزارش داده است که «خالد مشعل» رئیس دفتر سیاسی حماس درباره برخی شایعات مبنی بر خروج رهبران این جنبش از سوریه تاکید کرد: ما همچنان در سوریه هستیم، آنچه رسانه‌ها

کریسمس تجاری شده

بی‌بی‌سی: رهبر کاتولیک‌های جهان در مراسم شب کریسمس گفت: کریسمس به یک جشن تجاری تبدیل شده است. پاپ بندیکت از پیروانش خواست فاغ از جنبه‌های ظاهری کریسمس به پیام آن توجه کنند. او برای حضور در این مراسم از وسایل کمک حرکتی بهره می‌گرفت و به راحتی قادر به گام برداشتن نبود.

با اعلام نتایج دور دوم انتخابات پارلمانی، سلفی‌ها تاکید کردند

پایبندی به قرارداد صلح با اسرائیل

شرق: کمیسیون عالی انتخابات مصر اعلام کرد که دو حزب اسلام‌گرای «عدالت و آزادی» و «النور» موفق شدند حدود دوم‌سوم رأی‌های شهروندان مصری را در مرحله دوم انتخابات پارلمانی به دست آورند. حزب عدالت و آزادی شاخه سیاسی اخوان‌المسلمین است و حزب النور سلفی است. پس از اعلام این خبر، حزب النور اعلام کرد: با وجود اینکه با تلاش‌ها برای عادی‌سازی روابط با اسرائیل و برقراری ارتباطات حزبی با مردمی با آن مخالفیم اما در عین حال برای لغو توافق‌نامه صلح با اسرائیل تلاش نخواهیم کرد. به گزارش «اسنا» در بیانیه حزب سلفی النور آمده است: ما هرگز برای لغو توافق‌نامه صلح میان مصر و اسرائیل تلاش نخواهیم کرد، البته ما به‌شدت در برابر تلاش‌ها برای عادی‌سازی روابط و مذاکره در تمام اشکال آن می‌ایستیم و مخالف ایجاد روابط حزبی با مردمی با رژیم اسرائیل هستیم. این حزب در بیانیه خود افزوده است: این موضع رسمی اعضا و رهبران حزب النور به شمار می‌آید. ما معتقدیم که تلاش در جهت اقداماتی که به ضرر مصر و ساکنان آن باشد، نادرست است. البته نقض توافق‌نامه‌های بین‌المللی از طرف مصر به صورت یک‌جانبه خطرناک است اگرچه این توافق‌نامه‌ها در نظام دیکتاتوری گذشته امضا شده باشد ما به آنها احترام می‌گذاریم اما تلاش می‌کنیم تا مفاد ظالمانه آن را با راهکارهای مشروع اصلاح کنیم. در ادامه این بیانیه تاکید شده است: این موضع حزب النور به هیچ‌وجه با وظایف مصر در قبال امت عرب و مسلمان در تضاد نیست، مصر باید از حقوق آنها به‌ویژه برادران فلسطینی‌اش دفاع کند. بیشتر بسری حماد، سخنگوی حزب النور نیز در مصاحبه با رادیو رژیم اسرائیل اعلام کرده بود که حزیش به توافق‌نامه صلح با رژیم صهیونیستی پایبند خواهد بود. قرارداد صلح میان مصر و رژیم اسرائیل در زمان انورسادات امضا شد و به همین دلیل سروان خالد اسلامبولی که از اعضای اخوان‌المسلمین بود او را در جریان رژه‌ای نظامی ترور کرد.

      قاپ روز					
					
هزاران نفر در کلیسای «مه‌د» در کرانه باختری رود اردن، کریسمس را جشن گرفتند. کلیسای «مه‌د» ۱۷۰۰ سال قدمت دارد و در محلی بنا شده که گفته می‌شود حضرت مسیح در آن به دنیا آمده است.					
عکس: AP					

مشرف خبر داشت

■ ایسنا: در مقاله‌ای که در وب‌سایت «موسسه جیمز تاون» منتشر شده، از قول «ضیاءالدین بوت»؛ ژنرال سابق ارتش پاکستان آمده است شواهد نشان می‌دهد که عنصری در داخل ارتش پاکستان با اطلاع و آگاهی ژنرال پرویز مشرف، رئیس‌جمهوری سابق و ژنرال اشفق کینانی، رئیس ارتش به اسامه‌بن لادن پناه‌دادند. این ژنرال بازنشسته در اتاقه گفت سرویس اطلاعاتی پاکستان پس از آن به سیا کمک کرد تا به مخفیگاه بن لادن در ابیت‌آباد پاکستان حمله کرده و او را از پای درآورند.

شلیک سرباز افغان به آمریکایی‌ها

■ بی‌بی‌سی: در اثر تیراندازی یک سرباز ارتش افغانستان، دست‌کم دو سرباز آمریکایی کشته شدند. این حادثه در ولسوالی پشت‌رود ولایت فراه در غرب افغانستان روی داد. در این درگیری، دو سرباز دیگر آمریکایی زخمی شدند. خبر دیگری از افغانستان حاکی است در اثر وقوع یک انفجار در نزدیکی شهر تالقان، مرکز ولایت تخار، دست‌کم ۱۶ افغان کشته شدند. این انفجار در جریان مراسم خاکسپاری یکی از خوشان رئیس آتش‌نشانی تخار صورت گرفته است. بیش از ۲۵نفر نیز در این حمله زخمی شدند.

انفجار در کلیسای نیجریه

■ رویترز: انفجار در یک کلیسا در نزدیکی ابوجا، پایتخت نیجریه، دست‌کم ۱۵ کشته و تعدادی زخمی برجای گذاشت. این انفجار، صبح کریسمس، کلیسای سنت تئزا را در نزدیکی پایتخت لرناند. خبرگزاری‌ها همچنین از وقوع انفجار دیگری در نزدیکی کلیسایی در شهر جوس در مرکز نیجریه خبر دادند. سال گذشته نیز انفجار چند بمب در منطقه نا‌آرام مرکز نیجریه، تعدادی کشته و زخمی بر جای گذاشت.

توصیه دادگاه هند به سایت‌های اینترنتی

■ خبرگزاری آلمان: دادگاهی در دهلی‌نو از ۲۱ سایت اینترنتی از جمله گوگل، فیس‌بوک، یاهوو و یوتیوب خواست تا مطالبی که ممکن است باعث رنجاندن احساسات مذهبی مردم شوند را از وب‌سایت‌هایشان حذف کنند. هند بزرگ‌ترین دموکراسی جهان است و دسترسی به اینترنت در این کشور عاری از محدودیت است. با این همه دولت در پی نقش موثر شبکه‌های اجتماعی در ترتیب دادن بزرگ‌ترین تظاهرات ضد فساد در هند رفتار محتاطانه‌ای را نسبت به این شبکه‌ها در پیش گرفته است.

تظاهرات علیه تئو‌نازی‌ها

■ خبرگزاری آلمان: نزدیک به شش‌هزارو ۵۰۰ نفر از ساکنان شهر بیلفلده در آلمان ضد تئو‌نازی‌ها به خیابان آمدند. تظاهرات مردم در پاسخ به تظاهرات ۸تئو‌نازی‌ها صورت گرفت که برای این روز برنامه‌ریزی شده بود. به گفته پلیس چهار نفر از تظاهر‌کنندگان به دلیل اجرا نکردن دستورات پلیس به طور موقت بازداشت شده‌اند. شمرای از اجن‌های مذهبی یهودیان و مسلمانان نیز حمایت خود را از تظاهرات مردم اعلام کردند. تئو‌نازی‌ها در اوایل ماه آگوست قصد برگزاری تظاهراتی را داشتند اما پلیس به دلایل امنیتی مانع از انجام آن شد.

معاون رئیس‌جمهوری کجاست

■ ایسنا: در حالی که یکی از نمایندگان پارلمانی عراق از حضور طارق الهاشمی در ترکیه خبر می‌دهد، دفتر جلال طالبانی اعلام کرده که او همچنان میهمان رئیس‌جمهوری عراق است. فتاح النبیخ، رئیس‌ائتلاف نخبه‌های ملی مستقل و یکی از نمایندگان پارلمانی فهرست العراقیه می‌گوید که دلایل و شواهد نشان می‌دهد که طارق الهاشمی، معاون رئیس‌جمهوری عراق، کشور را به مقصد ترکیه ترک کرده است. اخیرا حکم جلب الهاشمی به اتهام دست داشتن در عملیات تروریستی مقابل ساختمان پارلمان عراق صادر شده است. با این حال دفتر جلال طالبانی، رئیس‌جمهوری عراق با صدور بیانیه‌ای اعلام کرد، طارق الهاشمی میهمان جلال طالبانی است و تحت هر شرایطی در دادگاهی درون کشور که نسبت به تحقق عدالت در آن مطمئن باشد، حضور می‌یابد.

۲۶ دسامبر سال ۱۸۹۲

زادروز ماؤو

■ «مائوتسه‌تونگ» بنیادگذار جمهوری خلق چین و فرضیه‌پرداز یک سوسیالیسم ویژه به نام «مائوئیسم» است که در روستای «شائو‌شان» ایالت «هونان» چین در یک خانواده کشاورز به دنیا آمد و تا تأسیس حزب کمونیست چین در سال ۱۹۲۱ مدتی آموزگار، مدیر مدرسه و کتابدار بود. در سال ۱۹۲۱ حزب کمونیست چین در شانگهای سازماندهی شد که مائو عضو اصلی آن حزب شد. مائو در بخش پیشرو در شانگهای، هونان و کانتون و سازمان‌های کارگری و رعیتی فعالیت‌های زیادی انجام داد و یک موسسه آموزشی برای کارگران و کشاورزان تأسیس کرد. در اکتبر ۱۹۲۵ نیز مائو دستور یک راهپیمایی داد و پیرو دستور مائو، باارتیزان‌ها مسافت هزاران کیلومتر را پیاده‌روی کردند. از اوایل سال ۱۹۵۰، مائو رهبر اصلی حزب شد و کنترل کمیسیون نظامی حزب کمونیست چین را بر عهده گرفت. در سال ۱۹۵۳ بعد از مرگ استالین، موقعیت مائو به‌عنوان رهبر کمونیست‌ها پررنگ‌تر و برجسته‌تر شد.